

Keskiviikko 28.5.2014 kello 09.00 - 11.10

Läsnä

pj.	Johannes Koskinen /sd	
jäs.	Tuija Brax /vihr	(1—5 §, 6 § osittain, 7—9 §)
	Eeva-Johanna Eloranta /sd	(1—5 §, 6 § osittain)
	Ilkka Kantola /sd	
	Pia Kauma /kok	(3 § osittain, 4—9 §)
	Kimmo Kivelä /ps	
	Anna Kontula /vas	
	Jukka Kopra /kok	(1—5 §, 6 § osittain)
	Markus Lohi /kesk	(1—5 §, 6 § osittain)
	Elisabeth Naucélér /r	(1—5 §, 6 § osittain)
	Tom Packalén /ps	(5 ja 6 §, 7 § osittain)
	Vesa-Matti Saarakkala /ps	
	Anu Urpalainen /kok	
vjäs.	Kimmo Sasi /kok	(1 ja 2 §, 3 § osittain)
tulkki	Anna Heikkilä	
tulkki	Madeleine Berner	
sihteerit	Timo Tuovinen	valiokuntaneuvos, joka laati pöytäkirjan
	Petri Helander	valiokuntaneuvos
	Ritva Bäckström	valiokuntaneuvos

1 § *Nimenhuuto*

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 12 jäsentä.

2 § *Päätösvaltaisuus*

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3 § ***HE 20/2014 vp eduskunnalle ampumaratalaiksi sekä laeiksi ampuma-aselain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta***
Käsittely

Todettiin asiantuntijakuuleminen päättyneeksi.

Esiteltiin 22.5.2014 jaettu lausuntoluonnos.

Käytiin yleiskeskustelu.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä luonnos hyväksyttiin sellaisenaan.

Käsittely todettiin päättyneeksi.

Päätettiin yksimielisesti pitää tätä käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asia todettiin valiokunnassa loppuun käsitellyksi.

- 4 § **HE 41/2014 vp** eduskunnalle vaarallisten aineiden kuljetuksista suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä Venäjän kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Käsittely

Todettiin asiantuntijakuuleminen päättyneeksi.

Apulaissihteeri esitteli lausuntoluonnoksen, *asiakirja A 4 §*.

Merkittiin, ettei yleiskeskustelua syntynyt.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä luonnos hyväksyttiin sellaiseenaan.

Käsittely todettiin päättyneeksi.

Päätettiin yksimielisesti pitää tätä käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asia todettiin valiokunnassa loppuun käsitellyksi.

- 5 § **E 130/2012 vp** Pankkien suora pääomittaminen Euroopan vakausmekanismin (EVM) kautta

Jatkokirjelmä 4. VM 20.05.2014

Käsittely

Todettiin asiantuntijakuuleminen päättyneeksi.

Sihteeri esitteli kannanottoluonnoksen.

Käytiin yleiskeskustelu.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä pj. Koskinen ehdotti, että valiokunnan kannanoton ponsi muutetaan kuulumaan seuraavasti: "Kannanottonaan valiokunta ilmoittaa, että se pitää valtioneuvoston kantaa hyväksyttävänä edellä mainituin korostuksin." Käsittelyn pohjaksi hyväksyttiin näin muutettu kannanottoluonnos.

Ed. Saarakkala ehdotti ed. Kivelän kannattamana, että valiokunta ei yhdy valtioneuvoston kantaan ja esitti perustelut. Äänin 10—3 valiokunta hyväksyi seuraavan kannanoton:

Valiokunta on käsitellyt useaan otteeseen ehdotusta pankkien suorasta pääomittamista Euroopan vakausmekanismin (EVM) kautta

ja antanut asiasta lausunnon (PeVL 3/2013 vp) ja kaksi pöytäkirjakannanottoa (PeVP 108/2013 vp ja PeVP 18/2014 vp).

Neuvottelut tukivälineen toimintaperiaatteista ovat loppusuoralla. Valtioneuvoston selvitys sisältää euroryhmän puheenjohtajan tekemän esityksen EVM:n suoran pääomitusvälineen toimintaperiaatteiden vielä avoinna olevista kysymyksistä. Näitä ovat sijoittajavastuun laajuus, takausten käyttö, rahoitustuen hinnoittelu ja tukivälineen määräaikaisuus.

Arvioidessaan Euroopan vakausmekanismin ja sen tukivälineiden valtiosääntöoikeudellisia kysymyksiä valiokunta on pitänyt tärkeinä seikkoina Suomen vastuiden kokonaismäärää, niiden toteutumisen todennäköisyyttä, eduskunnan osallistumista päätöksentekoon ja vaikutuksia valtion mahdollisuuksiin vastata perustuslain mukaisista velvollisuuksista. Lisäksi valiokunta on pitänyt parempana, että pankkien suoran pääomittamisen käyttöönottamisesta päätettäisiin EVM-sopimusta muuttamalla, eikä EVM-sopimuksen 19 artiklan mukaisessa menettelyssä (PeVL 3/2013 vp, s. 2/II).

Ehdotuksen hyväksyminen merkitsee uuden EVM:n tukivälineen perustamista EVM:n hallintoneuvoston päätöksellä. Pankkien suora pääomittaminen — kuten muidenkin EVM:n tukivälineiden käyttö — edellyttää EVM:n hallintoneuvoston yksimielistä päätöstä. Ennen hallintoneuvoston päätöksentekoa eduskunta ottaa kantaa asiaan perustuslain 96 ja 97 §:n mukaisessa menettelyssä. Valiokunta korostaa sitä, että eduskunnalla on oltava tällaisessa mahdollisesti eteen tulevassa tilanteessa käytettävissään riittävä selvitys tukivälineen käyttöön ja käyttämättä jättämiseen liittyvistä taloudellisista riskeistä ja vaikutuksista.

Neuvotteluissa edelleen avoinna olevien kysymysten osalta valiokunta pitää tärkeänä, että pääomitusvälineen toimintaperiaatteet sisältävät EVM:n rahoitusapuvälineisiin nähden mahdollisimman laajan ensisijaisen sijoittajavastuun ja kansallisen julkisen pääomituksen. Takausten käyttö on EVM:n riskienhallinnan ja valtion vastuiden realisoitumisen kannalta syytä rajata tiukasti.

Kannanottonaan valiokunta ilmoittaa, että se pitää valtioneuvoston kantaa hyväksyttävänä edellä mainituin korostuksin.

Edustajat Saarakkala, Kivelä ja Packalén jättivät sihteerille pöytäkirjaan liitettäväksi seuraavan eriävän kannanoton:

"ERIÄVÄ KANNANOTTO

Perustelut

EVM-sopimuksen hyväksyminen on johtanut Suomen vastuisiin, jotka vaarantavat Suomen valtion mahdollisuudet vastata niistä velvoitteistaan, jotka sillä perustuslain mukaan on. Näiden tulevaisuudessa mahdollisesti realisoituvien vastuiden osalta käsittelyjärjestystä eduskunnassa on arvioitava paitsi absoluuttisen eurosumman kannalta myös suhteessa siihen, miten todennäköinen riski on.

Juuri tämä todennäköisen riskin arvioiminen on viimeaikaisen taloudellisen kehityksen seurauksena käynyt yhä ongelmallisemmaksi. Eri euromaissa jatkuva, mutta poliittisenkin tilanteen mukaan vaihteleva kriisi on osoitus riskiarvion tekemisen vaikeudesta. Riskit ovat kuitenkin merkittävät jo tällä hetkellä.

On ilmeistä, että EVM-sopimuksen 13—18 artikloiden mukainen, 85 prosentin määräänemmistöin tapahtuva hätätilamenettely on lähiaikojen realiteetti. Odotetusti Suomelta vaaditaankin nyt uusia muutoksia vakausmekanismiin Suomelle epäedulliseen suuntaan.

EVM-sopimuksen 15 artiklassa todetaan seuraavasti: "Tukea ei anneta suoraan rahoituslaitokselle, vaan se annetaan asianomaisen valtion välityksellä." Esitetty pankkien suora pääomittaminen olisi omiaan lisäämään Suomeen kohdistuvia riskejä, ja koska EVM-sopimuksen 3 artiklan mukaan vakautustukea voidaan antaa vain EVM:n jäsenmaille, joilla on vakavia rahoitusongelmia tai joille uhkaa niitä tulla, ei pankkien suoran pääomittamisen mahdollistaminen voi ylipäänsä tulla kysymykseen ilman EVM-sopimuksen muuttamista. Eduskunnan hyväksymän EVM-sopimuksen mukaan EVM:llä on etuoikeutetun velkojan asema. EVM:n suora pankkien pääomittaminen tarkoittaisi pankkien osakkeiden tai muiden velkajärjestelyssä muita velkojia heikommassa asemassa olevien instrumenttien hankkimista.

Hätätilamenettelystä johtuen edellä kuvattu tilanne merkitsee perustuslain 94 ja 95 §:n osalta sitä, että pankkien suoran pääomittamisen käyttöönoton mahdollistamisen hyväksyminen olisi reaalisilta vaikutuksiltaan Suomen täysivaltaisuuden kannalta niin merkittävää toimivallan siirtoa kansainväliselle toimielimelle (EVM), että käyttöönoton mahdollistamisen hyväksyminen, toisin sanoen EVM:n uuden rahoitusapuvälineen käyttöönoton mahdollistamisen hyväksyminen, vaatii eduskunnan päätöstä ja eduskunnassa vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä. Muussa tapauksessa tämä Eduskunta voisi äänten enemmistöllä hyvin pitkälle sitoa tulevien eduskuntien käsiä eduskunnan perustuslailli-

sen budjettivallan käytössä. Tätä menettelyä on pidettävä välttämättömänä myös siksi, että pankkien suoran pääomittamisen voidaan katsoa olevan selkeästi ristiriidassa nykyisen EVM-sopimuksen 3 artiklaan nähden.

Pankkien suoran pääomittamisen käyttöönoton mahdollistamisen hyväksyminen edellyttäisi mielestämme käytännössä EVM-sopimukseen muutosta, joka tulisi Suomessa eduskunnan hyväksyä. Sopimusmuutos olisi hyväksyttävä eduskunnan tekemällä perustuslain 94 §:n 2 momentin mukaisella päätöksellä, jota on kannattanut vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä. Lakiehdotuksen voimaansaattaminen olisi hyväksyttävä eduskunnassa perustuslain 95 §:n 2 momentin mukaisella päätöksellä, jota on kannattanut vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että valiokunta ei yhdy asiassa valtioneuvoston kantaan."

Käsittely todettiin päättyneeksi.

6 § HE 18/2014 vp eduskunnalle terrorismirikoksia koskevaksi lainsäädännöksi

Käsittely

Valiokunnassa olivat kuultavina:

- lainsäädäntöneuvos *Jussi Matikkala*, oikeusministeriö, *asiakirja A 6 §*
- apulaisprofessori *Juha Lavapuro*, *asiakirja B 6 §*
- apulaisprofessori *Sakari Melander*, *asiakirja C 6 §*
- professori *Tuomas Ojanen*, *asiakirja D 6 §*
- professori *Elina Pirjatanniemi*, *asiakirja E 6 §*.

Merkittiin, ettei kokous enää ollut päätösvaltainen.

Asian käsittely keskeytettiin.

7 § E 66/2013 vp oikeusvaltioperiaatteen toteutumisen vahvistamisesta EU:ssa

Käsittely

Valiokunnassa olivat kuultavina:

- EU-erityisasiantuntija *Tia-Maaret Möller*, valtioneuvoston EU-sihteeristö

PÖYTÄKIRJA 52/2014 vp

- lainsäädäntöneuvos *Sonya Walkila*, oikeusministeriö, *asiakirja A 7 §*
- eduskunnan apulaisoikeusasiamies *Maija Sakslin*, eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia, *asiakirja B 7 §*
- professori *Elina Pirjatanniemi*, *asiakirja C 7 §*
- oikeustieteen lisensiaatti *Leif Sevón*, *asiakirja D 7 §*.

Asian käsittely keskeytettiin.

8 § *Muut asiat*

Jaettiin kokoussuunnitelma viikolle 23.

9 § *Seuraava kokous*

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on tiistaina 3.6.2014 kello 10.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Timo Tuovinen
valiokuntaneuvos